

Донець Тетяна Анатолівна, народний депутат України, голова підкомітету з питань законодавчого забезпечення протидії ВІЛ/СНІДу, туберкульозу, іншим соціально небезпечним захворюванням та з питань контролю за забезпеченням лікарськими засобами і медичними виробами, що закуповуються за державні кошти Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я

Немає потреби доводити очевидний факт: тема комітетських слухань продиктована життям. Це предмет загальнодержавної, загальноукраїнської розмови. Окрема подяка голові комітету охорони здоров'я Тетяні Дмитрівні Бахтеєвій за пріоритетність вибору.

На слуханнях присутні велика кількість людей, з якими наш підкомітет давно і плідно співпрацює. І ми з Вами, як ніхто інший, реально оцінюємо ситуацію та факти складного і драматичного стану справ у цій сфері. Сподіваюсь, що разом нам вдасться привернути увагу Міністерства охорони здоров'я України, з його фасадною політикою турботи, до статистики, за якою стоять живі люди. Сьогодні вони знаходяться наодинці з власними проблемами.

Мати Тереза казала, що любов потрібно проявляти в дії. Однак, попри всі декларативні заяви на найвищому рівні, держава не має чіткої стратегії, яка б на перше місце ставила людське життя.

Українці помирають від СНІДу, гепатиту, туберкульозу. Інфекційні захворювання перетворилися на «біологічну зброю», яка нищить українців.

Протидія соціально-небезпечним захворюванням – питання національної безпеки. За темпами поширення ВІЛ/СНІДу Україна впевнено тримає першість в Європі. Попри те, що вперше в історії України епідемія ВІЛ/СНІДу почала уповільнюватися, все ж таки поки що ми програємо, і, в першу чергу, програємо час. А час і швидкість у цій боротьбі – надважливі. Інфікованість населення ВІЛ-інфекціями – 1,6 %. При тому, що епідеміологічний поріг – 2 %. Понад 50 % ВІЛ-інфікованих українців – наркозалежні. Зрозуміло, що проникнення до таких груп досить складне.

На превеликий жаль, не дивлячись на те, що 56 українців щодня отримують діагноз ВІЛ/СНІД загальнодержавна програма забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009–2013 фінансується лише на 36 %. Фактично протидія ВІЛ/СНІДу здійснюється завдяки громадським організаціям. Левову частку фінансування взяв на себе Глобальний фонд. В минулому році він витратив понад 130 мільйонів доларів на профілактику та лікування. В той час, коли держава лише 40 млн. За період до 2016 року від Глобального фонду Україна має отримати 305 мільйонів. Переважно завдяки підтримці Глобального фонду в Україні здійснюється систематична робота з групами ризику. Можновладці нарешті мають розуміти - відсутність державного фінансування програм ВІЛ/СНІДУ призведе до зменшення підтримки Глобального фонду.

Відбуваються процеси, наслідки яких стануть незворотніми. Оскільки соціальну реабілітацію ВІЛ-інфікованих сьогодні здійснюють в основному громадські організації,

гостро стоїть питання прийняття закону про послуги, який регламентуватиме замовлення державою якісних соціальних послуг громадським організаціям.

Ще один гострий момент – ціноутворення. Ми маємо домагатися не просто референтних цін, а закуповувати ліки за найнижчою ціною виробника. Курс лікування препаратами першого ряду в Україні коштує сьогодні 316 доларів, препаратами другого ряду – 760 доларів. При цьому у світі аналогічне лікування препаратами першого ряду вартує всього 80 доларів. Примітно, що неурядові організації закуповують ліки за значно дешевшими цінами, ніж Україна через державні програми.

Потрібно терміново спростити процедуру усиновлення ВІЛ-інфікованих дітей. Сьогодні ВІЛ/СНІД не входить до переліку захворювань, які дають право на усиновлення хворих дітей без дотримання строків перебування на обліку центральних органів виконавчої влади. Цей перелік потрібно переглядати.

Якщо протидія ВІЛ/СНІДУ фінансується на 36 %, то державне фінансування протидії епідемії гепатитів до цього року навіть не декларувалося.

Вдумайтеся, майже 7 % населення України інфіковані гепатитом С. Це за даними громадських організацій. За даними ВООЗ у світі 400 мільйонів осіб живуть з гепатитом, тоді як ВІЛ/СНІД цей показник лише 40 мільйонів. За 10 років гепатит стане найбільшою проблемою охорони здоров'я.

Математична задачка для шкільного віку: 7 % українців інфіковані гепатитом С, скільки інфікованих буде за 10 років за умови, якщо Україна досі немає протоколів лікування гепатиту С? За кількістю хворих і темпами поширення гепатиту у 4-5 разів сильніші, ніж ВІЛ-інфекція. Існує три різні статистики: 7 %, тобто 3,5 млн хворих називають українські експерти, експерти ВООЗ називають цифру 3 %, тобто 1,350 млн хворих в Україні. Уже ці цифри свідчать про пандемію, оскільки перевищують 2 %. І тільки Міністерство охорони здоров'я України називає цифру 0,05 % і всього майже 23 тисячі хворих. Два нулі кудись поділися. Оптимістичні цифри міністерства, на мою думку, лише підстава не виділяти кошти.

Проблема, що набуває масштабів катастрофи – небезпека донорської крові. Заразитися гепатитом чи СНІДом під час переливання крові – реальна загроза. Переливання крові в Україні – смертельна лотерея, оскільки МОЗ продовжує закуповувати тест-системи ІФА, які не виявляють вірус на початковому етапі. Тобто в перші три місяці інфікована людина може здавати донорську кров і заражати інших. Питання: чи варто шукати зовнішніх ворогів, коли в Україні є такий цинічний внутрішній ворог?

Також хочу наголосити на проблемі несвоєчасного проведення тендерів державних закупівель та неправильного розподілення ліків. Реагувати на це потрібно жорстко. Українці не повинні розплачуватися життям за помилки горе-чиновників. Очевидно, що боротися простіше не з наслідками, а з причинами, які спонукають до зростання темпів поширення епідемії.

На мою думку, профілактична діяльність має бути основою заходів реагування. Тут потрібно виявити виняткову наполегливість. Нам життєво важливо повернути людей до обстежень, адже сьогодні у нас є номінальне лікування, проте немає старту та фінішу, а

саме - профілактичних заходів та соціальних центрів реабілітації після лікування. Профілактика – це найменше з того, що можна зробити вже зараз. Кожен із нас в групі ризику, доки не знає про свій статус.

Свого часу в Південній Африці президент безпосередньо звернувся до громадян і публічно закликав їх тестуватися на ВІЛ. Якщо це спрацювало в Африці, то невже це не спрацює в Україні?

Хочу подякувати робочій групі з підготовки до слухань за мобільність та ґрунтовну допомогу, секретаріату Комітету з питань охорони здоров'я за високий професіоналізм. Низький уклін громадським організаціям, які без підтримки держави здійснюють соціальну реабілітацію і лікування хворих, за активну громадську позицію, а також за колосальну роботу по підготовці пропозицій до проекту рекомендацій комітетських слухань.

Сподіваюсь, що слухання спричинять ургентні дії Уряду для мінімалізації епідемії на СНІД, гепатиту і туберкульозу. Зокрема, на розгляд Верховної Ради України буде все ж таки подано загально державну програму боротьби із ВІЛ/СНІДом на 2014-2018 року та виконано доручення Президента України щодо додаткових видатків на закупівлю медичних препаратів для лікування гепатиту, СНІДу і туберкульозу за мінімумом обґрунтованих потреб.